

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ: 3^ο ΓΕ.Λ. ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΤΜΗΜΑ: Α2

Την ερευνητική εργασία πραγματοποίησαν οι μαθητές του Α2 ατομικά, σε ομάδες και κυρίως σαν σύνολο:

Κίτογλου Ζεϊνέπ	1 ^η ομάδα
Κληματσίδα Αικατερίνη	4 ^η ομάδα
Κολοσίδου Νικολέτα	2 ^η ομάδα
Κοντού Καλλιόπη	2 ^η ομάδα
Κορελίδης Ανδρέας	4 ^η ομάδα
Μανγκασαρίδης Παντελής	2 ^η ομάδα
Μαρμαρίδου Ελένη	4 ^η ομάδα
Μαρτασίδης Θεόδωρος	3 ^η ομάδα
Μέτσε Ευγκιένια	3 ^η ομάδα
Μπαμλλάρι Μιργκέν	3 ^η ομάδα
Μπούμπα Δέσποινα	3 ^η ομάδα
Μπυλύκμπαση Γιουλιάν	1 ^η ομάδα
Ντόβα Μελανία	1 ^η ομάδα
Οικονόμη Κλίντι	4 ^η ομάδα
Παλέτας Βασίλειος	2 ^η ομάδα
Παναγιωτίδου Αγνή	2 ^η ομάδα
Πασχαλίδης Νικόλαος	3 ^η ομάδα
Παταρασβίλι Σοφία	4 ^η ομάδα
Πεπανιάν Μαίρη	2 ^η ομάδα
Πογιάνη Λουίζα	1 ^η ομάδα
Πολυχρονιάδου Μαρία	1 ^η ομάδα

και η κοινωνιολόγος καθηγήτρια Μπρίκα Ελένη

Ημερολόγιο Project

14.10.2014

- Γενική εισαγωγή
- Τι είναι ψυχή. Τι είναι ψυχολογία.
- Δομή εγκεφάλου-νευρικού συστήματος
- Χωρισμός τεσσάρων (4) ομάδων

23.10.2014

- Πηλός: ατομική κατασκευή υπαρκτών εμβίων
- Ασυνείδητο

30.10.2014

- Θεωρίες για τα όνειρα
- Ατομικός χρωματισμός πήλινων κατασκευών

7.11.2014

- Φαντασία. Σύμβολα. Ελεύθερος συνειρμός.
- Ανακάτεμα: «φρουτοσαλάτες», «σπασμένο τηλέφωνο»
- 1 λέξη, τι είναι όνειρο;

12.11.2014

- Φαντασία. Καθημερινές αστοχημένες πράξεις. Παιδικό παιχνίδι. Σύμβολα.
- 1 λέξη. Τι είναι φαντασία. Κατασκευή ιστορίας με το λεξιλόγιο για τη φαντασία.

19.11.2014

- Ζωγραφική με βάση σκηνές από την ιστορία της προηγούμενης φοράς σε κοινό πανώ για κάθε ομάδα.
- Φανταστικό, συμβολικό, πραγματικό.

26.11.2014

- Προεγώ –Εγώ –Υπερεγώ.
- Συνέχιση ζωγραφικής πανώ.

3.12.2014

- Συνδυασμός στοιχείων τοπικών Φρόντ και Λακάν.
- Τέλος ζωγραφικής σε πανώ.

10.12.2014

- Ζωγραφική ατομική «Ο Πέτρος και ο Λύκος» (Πέτρος, παππούς, λύκος, φράχτης)
- Μηχανισμοί άμυνας του «εγώ»

15.12.2014

- Νευρώσεις-ψυχώσεις
- Ζωγραφική σε κοινό πανώ. Θέμα: «Τρέλλα»

22.12.2014

- Εορταστική ατομική κατασκευή

12.1.2015

- Στάδια εξέλιξης ανθρώπου. Φρόντ, Έρικσον
- Ζωγραφική ομάδας: παιδί: αγόρι ή κορίτσι σε 3 ηλικίες: βρέφος-δημοτικό-έφηβος: στο τελευταίο με την οικογένειά του

19.1.2015

- Μεταβατικό αντικείμενο, Βίννικοτ
- Στάδιο του καθρέφτη, Λακάν
- Συνέχεια ζωγραφικής σε ομάδες
- 2.2.2015
- Αγάπη-μίσος, Κλάιν
- Αναμνήσεις από Δημοτικό σχολείο
- Ζωγραφική ατομική σε κοινό πανώ «Στο δάσκαλό μου με αγάπη...»
- 9.2.2015
- Στάδια εξέλιξης παιδιού, είδη παιχνιδιού, Πιαζέ
- Ατομική κατασκευή: μάσκα (προσωπείο)
- 16.2.2015
- Θεωρίες της συμπεριφοράς
- Απόφαση για κατασκευή μακέτας πόλης (μετά από ψηφοφορία πόλη-χωριό)
- 9.3.2015
- Βιγκότσκι και η κοινωνική διάσταση στην ψυχολογία της συμπεριφοράς
- Θεωρία συστημάτων και ψυχολογία, Βερτάλανφι
- Κυβερνητική και ψυχολογία, Βίνερ
- Αρχή κατασκευής μακέτας. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει το ¼ της μακέτας
- 16.3.2015
- Πείραμα Μίλγκραμ, εξουσία
- Συνεντεύξεις βασανιστών, Φατούρου
- Συνέχεια κατασκευής μακέτας
- 23.3.2015
- Δυναμική ομάδων, Λεβίν
- Κοινωνιομετρία, Ψυχόδραμα, Μορένο
- Αυτοκτονία, Ντυρκέμ
- Έρευνα σχιζοφρενών, Τσαλίκογλου
- Συνέχεια κατασκευής μακέτας
- 30.3.2015
- Ατομική ζωγραφική: ανθρωπάκι, δέντρο
- Προβολικά τεστ
- Προβολικά στοιχεία: μύθοι, παραμύθια, όνειρα
- Προσωπική ιστορία ατόμου, Ντολτό
- 27.4.2015
- Εθισμοί, εξαρτήσεις
- Διαδίκτυο, Η/Υ, Τερκλ
- Προετοιμασία τελικής παρουσίασης
- 4.5.2015
- Άτομο και κοινωνία, Φρόντ, Φρομ, Χόρνειϋ
- Η έννοια της αλλοτρίωσης στον Μαρξ
- Προετοιμασία τελικής παρουσίασης
- 11.5.2015
- Απολογισμός
- Ατομική κατασκευή: πεταλούδα

- Ελεύθερος συνειρμός με βάση τη λέξη:

ΦΑΝΤΑΣΙΑ

μουσική	Π.Α.Ο.Κ.	χορός
φαντασίωση	διάστημα	σάντουιτς
άνθρωπος	χρώματα	
κόσμος	αυτοσχεδιασμός	
εικόνες	ρυθμός	
όνειρο	ύπνος	
σκοτάδι	αθλήματα	
μέρα	Misha Kotranov	
έκφραση	κενό	
πρωτάθλημα	πεταλούδες	

- Κατασκευή ιστορίας με βάση τις παραπάνω λέξεις (οι μαθητές καθόταν σε κύκλο αλλά κατά ομάδες, με τη σειρά ομάδες 1-4-2-3)

ΟΜΑΔΑ 1

Ο παίχτης του ΠΑΟΚ έδινε ρυθμό στην ομάδα για το match του πρωταθλήματος.
Μια φορά και έναν καιρό ένας άνθρωπος χρωμάτιζε πεταλούδες.
Ο χρωματιστός άνθρωπος αυτοσχεδίασε στο κενό χορεύοντας με πεταλούδες.
Ο μουσικός εκφράζεται μέσω του ρυθμού της μελωδίας που συνθέτει.
Το όνειρό του ήταν να γίνει πρωταθλητής.

ΟΜΑΔΑ 4

Οι εικόνες που βλέπουμε εκφράζουν τις φαντασιώσεις μας.
Όταν ήρθε η νύχτα ακουγόταν η μουσική και κάποιος χόρευε στο σκοτάδι.
Οι εικόνες που έβλεπε στο κενό ήταν σκοτεινές και άχρωμες.
Ο ΠΑΟΚ παίρνει πρωτάθλημα και το σηκώνει στο Λευκό Πύργο Ο Pablo Garcia.
Η ΑΕΚ έχασε από τον ΠΑΟΚ στον τελικό με 0-5 με γκολ του Misha Kotranov και μετά έπεσε ξύλο.
Ένας άνθρωπος κοιμάται και μέσα σε συνεφέακι τη νίκη του ΠΑΟΚ και έξω από το παράθυρο φιλάθλους να πανηγυρίζουν.

ΟΜΑΔΑ 2

Ο άνθρωπος σ' ένα όνειρο αυτοσχεδίασε ρυθμικά με χρώματα στο διάστημα.

Μια μέρα ένα σάντουιτς χόρευε στο κενό διάστημα.

Αυτοσχεδίασε με τα χρώματα στο σκοτάδι του κενού.

Οι πεταλούδες χόρευαν στο ρυθμό της μουσικής.

Ο ΠΑΟΚ φέτος θα πάρει το πρωτάθλημα.

ΑΕΚ-ΠΑΟΚ 0-4

ΟΜΑΔΑ 3

Ο Misha Kotranon βρισκόταν ανάμεσα στη μέρα και στο σκοτάδι στο διάστημα και έτρωγε σάντουιτς και πριν πάει για ύπνο είχε διάφορες εικόνες και ερωτικές φαντασιώσεις.

Ο ΠΑΟΚ νίκησε την ΑΕΚ 6-0 στην Τούμπα.

Στο διάστημα υπήρχαν πεταλούδες που τη μέρα χρωματίζονταν και τη νύχτα έτρωγαν σάντουιτς.

Όλος ο κόσμος πανηγυρίζει για τον ΠΑΟΚ.

Άμα τρως σάντουιτς και κοιμάσαι, παχαίνεις.

BIBΛIOΓPAΦIA

Δόθηκαν σε φωτοτυπίες γραφήματα από το Διαδίκτυο για: Δομή ανθρώπινου εγκεφάλου, συμπαθητικό και παρασυμπαθητικό νευρικό σύστημα, νευρώνες, δενδρίτες.

Δόθηκαν φωτοτυπημένα αποσπάσματα από τα παρακάτω βιβλία:

Wiener N. (χ.χ.) Κυβερνητική. Ή έλεγχος και επικοινωνία στα ζώα και στις μηχανές, Αθήνα, Καστανιώτης.

Wiener N. (1970) Κυβερνητική και κοινωνία. Η ανθρώπινη χρησιμοποίηση των ανθρώπινων όντων, Αθήνα, Παπαζήσης.

Βίννικοτ Ντ. (1980) Το παιδί, το παιχνίδι και η πραγματικότητα, Αθήνα, Καστανιώτης.

Vygotsky L.S. (2000) Νους στην Κοινωνία: Η Ανάπτυξη των Ανώτερων Ψυχολογικών Διαδικασιών, Αθήνα, Gutenberg.

Dor Joel (1994 Α' τόμος, 1996 Β' τόμος) Εισαγωγή στην ανάγνωση του Lacan, Αθήνα, Πλέθρον.

Έρικσον Έρικ (1975) Η παιδική ηλικία και η κοινωνία, Αθήνα, Καστανιώτης.

Ήλιτσεφ Λ. Η., Φεντοσέγιεφ Π.Η. (1985, 5 τόμοι) Φιλοσοφικό Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό, Αθήνα, Καπόπουλος.

Ζέγκερ Ίμογκεν (1977) Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία. Θεωρία, Μέθοδος, Πρακτική, Αθήνα, Μπουκουμάνης.

Jouvet Michel (1993) Ο ύπνος και το όνειρο, Αθήνα, Κάτοπτρο.

Καλούτση Ανδρέα (1995) Ψυχανάλυση και Ψυχολογία, Αθήνα, χ.ε.

Καρακάντζα Ε.Δ. (2003) Αρχαίοι Ελληνικοί Μύθοι, Ο θεωρητικός λόγος του 20^{ου} αιώνα για τη φύση και την ερμηνεία τους, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Κλάιν Μελανί (1977) Η ψυχανάλυση των παιδιών, Αθήνα, Πύλη.

Κλάιν Μελανί, Τζόαν Ριβιέρ (1990) Η αγάπη και το μίσος, Αθήνα, Κονιδάρης.

Κυριακίδου Μαρία (2000) Αίτια της χρήσης και της εξάρτησης, Θεσσαλονίκη, Πυξίδα-Κέντρο Πρόληψης.

Κωνσταντοπούλου Χρυσούλα (1985) Αρχές Κοινωνιολογικών Μεθόδων, Θεσσαλονίκη, Αφοί Κυριακίδη.

Λαπλάνς Ζαν, Πονταλίσ Ζ. –Μπ. (1995) Λεξιλόγιο της Ψυχανάλυσης, Αθήνα, Κέδρος.

Μαρξ Καρλ (1975) Οικονομικά και Φιλοσοφικά χειρόγραφα, Αθήνα, Γλάρος.

Μλάουμπεργκ Β.Ι., Σαντόφσκι Β.Ι., Γιουντίν Ε. Γκ. (χ.χ.) Θεωρία Συστημάτων. Φιλοσοφικά και Μεθοδολογικά Προβλήματα, Αθήνα, Πλανήτης.

Μπετελχάιμ Μπρούνο (1995) Η γοητεία των παραμυθιών. Μια ψυχαναλυτική προσέγγιση, Αθήνα, Γλάρος.

Ντολτό Φρανσουάζ (1989 Α' τόμος, 1992 Β' τόμος, 1999 Γ' τόμος) Σεμινάριο Ψυχανάλυσης Παιδιών, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Ντολτό Φρανσουάζ (1999) Η ασυνείδητη εικόνα του σώματος, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».

Ντολτό Φρανσουάζ, Ντολτό-Τολίτς Κατρίν (1993) Έφηβοι. Προβλήματα και Ανησυχίες, Αθήνα, Πατάκης.

Ο.Ε.Δ.Β. (Οργανισμός Έκδοσης Διδακτικών Βιβλίων) (1986) Μορφές Δραστηριοτήτων του Νηπιαγωγείου, Γ' τάξη Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, Αθήνα, Ο.Ε.Δ.Β.

Ο.Ε.Δ.Β.(1987) Ψυχολογία, Β' τάξη Γενικού Λυκείου, Αθήνα, Ο.Ε.Δ.Β.

Ο.Ε.Δ.Β. (1998) Κοινωνιολογία Γ' Λυκείου, Αθήνα, Ο.Ε.Δ.Β.

Ο.Ε.Δ.Β. (2009) Ψυχολογία, Α' τάξη Γενικού Λυκείου, Αθήνα, Ο.Ε.Δ.Β.

Piaget Jean, Inhelder Barbel (1967) Η ψυχολογία του παιδιού, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, σειρά «Τι πρέπει να ξέρω;» αρ. 99.

Ροντάρι Τζάνι (2001) Γραμματική της φαντασίας. Εισαγωγή στην τέχνη να επινοείς ιστορίες, Αθήνα, Μεταίχιμο.

Τσαλίκoglου Φωτεινή (χ.χ.) Σχιζοφρένεια και Φόνος. Μια ψυχολογική-εγκληματολογική έρευνα, Αθήνα, Παπαζήσης.

Turkle Sherry (1986) Les enfants de l'ordinateur, Paris, Denoel.

Turkle Sherry (1995) Life on the Screen: Identity in the Age of the Internet, New York, Simon and Schuster.

Φρομ Έριχ (1973) Η υγιής κοινωνία, Αθήνα, Μπουκουμάνης.

Φρομ Έριχ (1977 2 τόμοι) Η Ανατομία της Ανθρώπινης Καταστροφικότητας, Αθήνα, Μπουκουμάνης.

Φρόυντ Άννα (1978) Το Εγώ και οι μηχανισμοί άμυνας, Αθήνα, Καστανιώτης.

Φρόυντ Σίγκμουντ (χ.χ.) Δοκίμια Ψυχανάλυσης, Αθήνα, Εκδόσεις Αναγνωστίδη.

Φρόυντ Σίγκμουντ (σε συνεργασία με τις ιστορικές αφηγήσεις με τον πρέσβη των Η.Π.Α. Μπούλλιτ Ουίλλιαμ) (χ.χ.) Ο Πρόεδρος Ουίλσον, Αθήνα, Σμυρνιώτης.

Φρόυντ Σίγκμουντ (1992) Ψυχοπαθολογία της καθημερινής ζωής, Αθήνα, Επίκουρος.

Φρόυντ Σίγκμουντ (1993) Η ερμηνεία των ονείρων, Αθήνα, Επίκουρος.

Χαρίτου-Φατούρου Μίκα (2003) Ο βασανιστής ως όργανο της κρατικής εξουσίας. Ψυχολογικές μεταβολές, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Χόρνεϋ Κάρεν (1975) Ο νευρωτικός άνθρωπος της εποχής μας, Αθήνα, Επίκουρος.

Για την προετοιμασία του μαθήματος χρησιμοποιήθηκαν επίσης στοιχεία από:

Lafon Robert (1991) Vocabulaire de Psychopedagogie et de Psychiatrie de l'enfant, Paris, P.U.F.

Φιλιππόπουλος Γ. (1961) Κλινική Ψυχιατρική, Αθήνα, Καραβίας.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ: 3^ο ΓΕ.Λ. ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΑΞΗ: Α΄ **ΤΜΗΜΑ:** Α2

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: ΕΤΗΣΙΟ

ΣΧ. ΧΡΟΝΙΑ: 2014-15

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς, όταν υποβλήθηκε το σχέδιο της συγκεκριμένης ερευνητικής εργασίας, είχαν επισημανθεί ως αναμενόμενα αποτελέσματα τα εξής:

- Η εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική ερευνητική μάθηση
- Ο συνδυασμός ευχάριστου και επιστημονικού χαρακτήρα της μάθησης
- Η αξιοποίηση της γνώσης που θα αποκτήσουν από την ερευνητική εργασία στην καθημερινή τους ζωή

Στις συζητήσεις που προηγήθηκαν της τελικής παρουσίασης της εργασίας και είχαν ακριβώς απολογιστικό χαρακτήρα οι μαθητές επισήμαναν:

- Ότι πήραν στοιχεία από τις παρουσιάσεις θεωριών και ερευνών που έγιναν στην τάξη, όπως και από την παρουσίαση προσωπικών ιστοριών ανθρώπων, όπως αυτές αναφέρονται σε αναλύσεις ψυχολόγων (βλ. βιβλιογραφία και αναλυτικό ημερολόγιο).
- Ότι διατηρούν στη μνήμη τους κάποιες βασικές έννοιες και τη σημασία τους. Κυρίως αναφέρθηκαν στις έννοιες: ασυνείδητο, ελεύθερος συνειρμός, προεγώ-εγώ-υπερεγώ, στάδια εξέλιξης του ανθρώπου, νευρώσεις-ψυχώσεις, ψυχανάλυση, ψυχολογία της συμπεριφοράς, ερέθισμα-αντίδραση.
- Ότι θυμούνται τις διάφορες κατασκευές (βλ. ημερολόγιο) σαν ένα στοιχείο δημιουργίας, το οποίο αναδείκνυε τη μοναδικότητα του καθενός, είχε ομορφιά και φαντασία.
- Ότι συνεργάστηκαν, στις παρουσιάσεις, στις κατασκευές, αλλά και στην καθαριότητα της τάξης (στο τέλος του δώρου, καθώς ορισμένες κατασκευές δημιουργούσαν και σκουπίδια) και ότι έτσι γνωρίστηκαν καλύτερα μεταξύ τους.
- Ότι η συγκεκριμένη ερευνητική εργασία δημιούργησε κλίμα χαλάρωσης, χαράς και διασκέδασης.

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις των μαθητών φαίνεται ότι τα αρχικά προσδοκώμενα αποτελέσματα έγιναν σε μεγάλο βαθμό και πραγματικά αποτελέσματα της έρευνας.

Για την επίτευξή τους βασικό ρόλο έπαιξε η εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου στο σύνολο του τμήματος και η βιωματική προσέγγιση εννοιών και θεμάτων έρευνας (βλ. ημερολόγιο και βιβλιογραφία).

Κύρια παρατήρηση της υπεύθυνης καθηγήτριας, στον τομέα αυτό, είναι η αρχική δυσκολία των μαθητών να συνεργαστούν ομαδικά και το σταδιακό ξεπέρασμά της, το οποίο έδωσε μεγαλύτερη δυνατότητα ανάπτυξης του εξαιρετικού δυναμικού της δημιουργικότητάς τους.

Συνολικά μπορεί να ειπωθεί ότι πραγματοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό ο αρχικός σκοπός της έρευνας, δηλαδή να γνωρίσουν και να κατανοήσουν οι μαθητές βασικές έννοιες της επιστήμης της ψυχολογίας αλλά και να προβληματιστούν για τη δημιουργία και την εξέλιξή τους σε σχέση και με την κοινωνική πραγματικότητα όπου αυτές αναπτύσσονται.